

Hacı Şükrü
TAŞTAN¹

STADYUMLARDA ALINAN GÜVENLİK ÖNLEMLERİNE İLİŞKİN SEYİRCİ ALGILARI ÖLÇEĞİ: BİR ÖLÇEK GELİŞTİRME ÇALIŞMASI

ÖZ

Hanife Banu
ATAMAN YANCI²

Bu çalışmanın amacı stadyumlarda alınan güvenlik önlemlerine ilişkin seyirci algılarının belirlenmesi için bir ölçek geliştirmektir. Bu amaçla oluşturulan ölçek soruları uzman kişilerin görüşleri alınarak hazırlanmıştır. Uzmanlardan alınan geribildirimler doğrultusunda maddeler belirlenmiştir. Belirlenen 20 maddelik ölçek formu, 2013–2014 futbol sezonunda maçları izlemeye gelen 18 yaş üstü 500 seyirci grubuna, basit tesadüfi örnekleme yöntemiyle uygulanarak elde edilen veriler analiz edilmiştir. Elde edilen verilerin KMO ve Barlett değerlerine bakılmıştır. Buna göre ölçeğe ait KMO değeri .847, Barlett's testi ise anlamlı çıkmıştır ($p=.000$). Bu sonuç bu ölçeğe ait veri setinin faktör analizi için uygun ($.847>0.50$) olduğunu göstermektedir. Yapılan açımlayıcı faktör analizi sonuçları ölçeğin geçerlilik düzeyinin yüksek olduğunu göstermektedir. Ölçeğin güvenilirliğini belirlemeye yönelik yapılan Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı analiz işlemine göre, ölçeğin tamamında Cronbach Alfa değeri .880 olarak hesaplanmıştır. Bu değerler ölçeğin oldukça güvenilir olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Spor, Güvenlik, Seyirci

SAFETY PRECAUTIONS IN STADIUM RELATED WITH AUDIENCE PERCEPTION SCALE: A SCALE DEVELOPMENT STUDY

ABSTRACT

The purpose of this study is to develop a scale to determine their perceptions of the stadiums audience safety precautions. Created for this purpose scale questions has been prepared by the opinions of experts. Items were determined on feedback from experts. Created a 20-item form, the 2013-2014 football season in over 18 age, 500 audience came to watch the match of group, analyzed data obtained by applying the simple random sampling method. The obtained data were analyzed with KMO and Bartlett value. Accordingly, KMO value of .847 scale, while Bartlett's test was statistically significant ($p = .000$). Suitable for analyzing the results of the scale factor data set ($.847> 0.50$) shows that. Performed exploratory factor analysis results suggest that high levels of scale validity. To determine the reliability of the scale Cronbach's alpha reliability coefficient analysis carried out by the process, all the Cronbach's alpha value was calculated as .880 scale. These values indicate that the scale is highly reliable.

Keywords: Sport, Safety, Audience

¹ Ömer Halisdemir University Social Sciences Vocational School

² Istanbul University Sports Sciences Faculty

³ This study is from a masters' thesis study.

GİRİŞ

Son yıllarda stadyumlarda artan şiddet olayları Türkiye gündemini meşgul etmekte, olaylarda maddi zararlar, yaralanmalar, hatta ölümler olmaktadır. Bu durumda seyircilerin güvenli bir ortamda maç izleyebilmeleri için alınan güvenlik önlemlerini öne çıkarmaktadır. Sporda güvenlik alanında yapılan bu çalışma seyircilerin güvenlik algılarını ölçerek, stadyumlarda güvenlik birimlerince güvenliğin sağlanabilmesi ve yeterli güvenlik önlemlerinin alınması bakımından önemlidir. Buradan yola çıkarak stadyumlarda alınan bu tedbirlerin yeterliliği konusunda seyircilerin yaklaşımını belirlemek üzere ölçek geliştirilmiştir.

Spor, Türk Dil Kurumu (TDK) sözlüğünde, “kişisel ya da toplu biçimde yapılan genellikle yarışmaya dayanan, kimi kurallara göre uygulanan beden hareketlerinin tümü” olarak tanımlanmaktadır. Spor, sosyalleşme ile kişinin sosyal hayatla ve kültürle bütünleşmesini ve içinde yaşadığı toplumla uyum sağlamasını mümkün kılan, insanları biraraya getiren, grup yapan, aitlik, sahiplik duygusunu veren bir araçtır (Yetim, 2011). Ayrıca amatör sporcular için eğlence, profesyonel sporcular için iş, diğer insanlar için ise serbest zamanları etkin değerlendirme, yarışma, zihinsel ve fiziksel aktiviteler bütünüdür (Basım ve Argan, 2009).

Spor, bireylerin bedensel ve zihinsel mutluluğudur (Donuk, 2005). İnsanın bedensel gelişimini sağlamak, ruh sağlığını, kişilik ve karakter özelliklerini geliştirmek, sosyalleştirerek çevreye etkileşimini kolaylaştırmak, insanlar arasında, dayanışma, kaynaşma ve barışı sağlamak, kişinin yaşamla mücadele gücünü artırmak, belirli kurallar içerisinde mücadele etmek, yarışmak ve yarışmalarda üstün gelmek heyecanı ile yapılan faaliyetler bütünüdür (Türksoy, 2010).

Spor müsabakalarında, seyirci; oyun, müsabaka veya yarışma sırasında aşırıya varmayan destekleme ve tezhüratta bulunan, izlediği şeyden zevk almaya çalışan kimse, fanatik seyirci; akıl dışı derecede arzulu, delice hevesli ve heyecanları olan kimse, holigan seyirci; taraftarlığı şiddet boyutuna vardiyan, çevreye zarar veren ve azgın davranışlarda bulunan kimseler olarak tanımlanmaktadır (Şahin, 2003).

Şiddet ise Türk Dil Kurumu (TDK) sözlüğünde, “Bir hareketin, bir gücün derecesi, yeğlilik, sertlik, (duygu veya davranış için) aşırılık, karşıt görüşte olanlara, inandırma veya uzlaştırma yerine kaba kuvvet kullanma” olarak tanımlanmaktadır. Dursun şiddeti, kuvvet, ihlal, yıkıcılık ve olumsuzlama olarak tanımlamaktadır (Dursun, 2011). Şiddet sonradan öğrenilen bireylerarası ilişkilerden beslenen, sosyolojik bir davranış biçimidir (Avşar ve Merih, 2008). Şiddet, sporda saldırganlığı, aşırı kuvvet kullanmayı, çevreye, kendisine, etrafındaki insanlara, kulübüne ve topluma yaptığı aşırı davranışlarla, hatta ezici, kesici, delici, silahlarla zarar verme eylemleridir (Gür, 2015).

Sporda şiddet, toplumdan topluma, kültüre, etnik yapıya ve toplumun değerlerine göre değişebilmesine rağmen en modern toplumlarda bile görülebilen bir olgudur. Sporda şiddet davranışları toplum içerisinde bulunan farklılıkları tetikleme olasılığı ile güvenliğin sağlanması önemli hale gelmektedir (Palmiotto, 2012).

Yapılan bir araştırmada kalabalık şiddetini, sosyo-çevre modelinde bireysel, kişilerarası, durumsal, sosyal çevre, sosyal yapı olarak modellemiştir (Spaaij, 2014). Güler 2014 yılında tez araştırmasında Ergen futbolcularda da şiddet eğiliminin olduğunu ortaya koymuştur.

Futbol günümüzde yapılan takım sporları arasında en popüler ve seyirci kitlesi en fazla olan spor dalıdır (Konter, 2006). Futbol yüksek seyirci kapasiteleri olan stadyumlarda oynanmaktadır. Seyirci kapasitesi yüksek stadyumlarda meydana gelen holiganizmin sonuçları daha şiddetli olabilmektedir. Futboldan başka hiçbir spor dalında, holiganizmin bu kadar duygusal boyuta çıkmadığı vurgulanmaktadır (Kerr, 2002). Bu açıdan futbol müsabakalarının planlandığı biçimde, güvenli bir ortamda, kimsenin zarar görmeyeceği bir şekilde gerçekleşmesi ve herhangi bir olay çıkmadan izleyebilmesi, seyirci güvenliği açısından önemli hale gelmiştir.

Futbol stadyumlarında karşılaştığımız güvenlik sorunlarına baktığımızda, taraftarlık olgusu ile kutuplaşan fanatik grupların güvenlik güçlerine direnmesi, karşı taraftar gruplarına saldırması, çevreye maddi zararlar vermesi, şiddet ve üzücü olaylarla müsabakanın gölgelenmesidir. Bu da ülkenin, kulübün ve sporun imajının zedelenmesi, devletin, organizatörlerin, kulüplerin, takımını gönülden desteklemeye gelen taraftarın maddi ve manevi zarara uğratılması olarak söylenebilir. Sosyal bir sorun olan holiganizmin ve seyirci şiddetinin farklı şekillerde meydana gelmesi futbol karşılaşmalarının yapıldığı mekanlar olan ve dünyanın her yerinde benzer inşa özellikleri taşıyan stadyumların güvenliklerinin uluslararası sözleşmelerle standartlara bağlanmasını gerektirmektedir (Arıkan, 2007).

Buna karşılık Türkiyede oynanan spor müsabakalarında holiganların şiddetini önlemek ve stadyumlarda güvenliği sağlamak için, 6222 sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliği Önlenmesine Dair Kanun, 2012/4018 sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Yönetmelik, Emniyet Genel Müdürlüğü ile Türkiye Futbol Federasyon tarafından genelge ve talimatlar ile kolluk kuvvetleri

olan Emniyet Genel Müdürlüğü/Jandarma Genel Komutanlığı ve Özel sektörde özel güvenlik birimlerine görev ve yetkiler verilmiştir.

Ayrıca Türkiyede stadyumların güvenlik denetlemeleri Türkiye Futbol Federasyonunun görevlendirdiği Stadyum ve güvenlik komitesi tarafından, stadyumların güvenlik standartlarını belirleyerek her yıl güvenlik yeterlilik denetlemeleri yapılmaktadır. Stadyum ve güvenlik komitesi, stadyum ve güvenlik sınıflandırma kriterlerine uyan kulüplere S&G Uygunluk Belgesi vermektedir. Her yıl, sezon müsabakalar başlamadan evvel kulüplerin buldukları lig kriterlerini içeren, müsabakalarını oynayacakları stadyum için, S&G Uygunluk Belgesi alması gerekmektedir (TFF Stadyum ve Güvenlik Talimatı, 2009).

Demirel 2013 yılında yaptığı tez araştırmasında emniyet mensupları tarafından futbolda şiddetin sorumlusu spor medyası, hakem, seyirci, antrenör, kulüp yöneticileri, futbolcular, futbol federasyonu, güvenlik güçleri olarak bulunmuştur. Amerikada kollej öğrencilerinin üzerinde yapılan bir araştırmada şiddetin oluşmasında antrenörlerin, oyuncuların, medya, oyuncu sakatlanmalarının ve şiddet içerikli taraftar davranışlarının etkisi ortaya konulmuştur (Lance ve Ross, 2000).

Üniversite öğrencileri üzerine yapılan bir araştırmada takımının kaybetmesi, hakemlerin yanlış kararları, amigoların davranışları şiddete yönelimle ilgili ilişkili olduğu değerlendirilmiştir (Özen ve ark., 2013). Literatüre bakıldığında seyirci şiddeti üzerinde yoğunlaştığını, seyircinin sosyal yapısı, fairplay eksikliği, toplumsal huzursuzluklar gibi şiddetin kaynağının da önlenmesi arayışında olduğu görülmektedir (Abalasei ve Cojocariu, 2012).

YÖNTEM

Araştırma, nicel araştırma metodolojisi içinde yer alan genel tarama modellerinden betimsel tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. Betimsel tarama modelinde var olan bir durum, olgu, olay, tutum gibi durumlar ortaya konur (Karasar, 2006).

Çalışma Grubu

Araştırma 2013-2014 sezonunda Niğde ilinde, Niğde 5 Şubat Stadyumunda, Niğde Spor Kulübünün maçlarını izlemeye gelen 18 yaş üstü kadın, erkek karışık 500 seyirci grubuna, basit tesadüfi örnekleme yöntemiyle uygulanmıştır.

Ölçeğin Oluşturulması

Araştırmada kullanılmak üzere ölçek sorularının oluşturulması için; 6222 sayılı Sporda Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun, stadyum güvenliği ile ilgili Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından yayınlanan genelgeler, stadyum güvenliği ile ilgili valilikler tarafından yayınlanan genelgeler, TFF güvenlik kriterleri, FIFA ve UEFA güvenlik kriterleri, güvenlik birimlerinin stadyum güvenlik tedbirleri, medyada yer alan şiddet olayları, spor güvenliğinin sağlanması için yapılan çalıştaylar incelenmiştir.

İnceleme sonucu oluşturulan 41 maddelik ölçek değerlendirme formu, konu ile ilgili bilgili ve çalışma içeriği hakkında bilgilendirilen uzman kişilere, "Uygun", "Uygun değildir", "Kısmen değiştirilebilir" olarak dercelendirilmesi için sunulmuştur. Uzman kişilerden alınan geribildirimler doğrultusunda ölçek oluşturulmuştur. Değerlendirme sonucu ölçek, sekiz adet kişisel bilgilere yönelik soru, yirmi adet spor güvenliğine yönelik soru olarak belirlenmiştir.

Belirlenen ölçek iki kısımdan oluşmaktadır. Ölçeğin birinci kısmında seyircilerin kişisel bilgi soruları ile yaş, cinsiyet, eğitim ve medeni durumlarının yanı sıra müsabakalara gitme sıklıkları,

müsabakalara kimlerle gittikleri, stadyumlardaki şiddetin sorumlusunun kim olduğu, taraftarlık durumunun değerlendirilmesi istenmiştir.

Ölçeğin ikinci kısmında seyircilerin spor güvenliği konusunda alınan güvenlik tedbirlerinin alınıp alınmadığını, bununla birlikte stadyum güvenliğinde görev alan kamu ve özel güvenlik birimlerinin varlığının güvenliğe etkileri, alınan güvenlik tedbirlerinin yeterliliği, seyircilerin stadyumlarda maçları güvenli ortamda izleyip izleyemediğinin değerlendirilmesi istenmiştir.

Verilerin Toplanması

Araştırma kapsamında verilerin toplama aracı için oluşturulan 20 maddelik ölçek, bire bir, bizzat araştırmacının kendisi tarafından, 2013-2014 sezonunda Niğde Spor Kulübünün maçlarını izlemeye gelen 18 yaş üstü 500 seyirci grubuna, basit tesadüfi örnekleme yöntemiyle uygulanmıştır.

Verilerin Analiz Edilmesi

Araştırmaya katılan 500 kişiden elde edilen veriler ile geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmıştır. Toplanan verilerin istatistiksel analizleri için SPSS programı kullanılmıştır.

Elde edilen verilerin KMO ve Barlett değerlerine bakılmıştır. Yapılan açımlayıcı faktör analizi sonuçları ölçeğin geçerlilik düzeyinin yüksek olduğunu göstermektedir. Anket verilerinin sonucunda ölçeğin toplam cronbach alfa değerine bakılmıştır.

Bu değerler ölçeğin oldukça güvenilir olduğunu göstermektedir. Bu sonuçlar bu ölçeğe ait veri setinin faktör analizi için uygun olduğunu göstermektedir. Alfa katsayısı, ölçeğin tutarlılığının bir göstergesidir. Ölçek sonuçlarının alfa katsayısı ne kadar yüksek olursa ölçeğin maddeleri arasındaki ilişkinin tutarlı ve ölçekdeki bütün maddelerin o ölçüde

birlikte çalıştığı yorumu yapılır (Alpar, 2006).

Ayrıca ölçeğin uygulanabilmesi için gerekli izinler ölçek uygulanan bölge yetkililerinden alınmıştır. Stadyumlara girişlerde ölçeğin uygulanmasında bu izin kullanılmıştır. Bilimsel etik açısından araştırmanın yapılabilmesi için Selçuk Üniversitesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulundan Etik Kurul Kararı da alınmıştır.

BULGULAR

Tablo 1: KMO and Bartlett's Testi analiz sonuçları KMO and Bartlett's Test

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		,847
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	5069,731
	df	378
	Sig.	,000

Bu araştırmada varimax döndürme tekniği kullanılmıştır. Yapılan açımlayıcı faktör analizi sonucunda dört (4) faktör elde edilmiştir. İlk faktör ölçeğe ilişkin toplam varyansın % 15,74 'ünü, ikinci faktör % 15 'ini, üçüncü faktör % 14,36 'sını, dördüncü faktör % 12,48 'ini, açıklamaktadır. Ölçeğin faktör boyutlarının toplamı ise ölçeğin % 57,57 'sini açıklamaktadır. "Tek faktörlü ölçeklerde açıklanan varyansın % 30 ve daha fazla olması yeterli görülmektedir. Çok faktörlü ölçeklerde ise

Ölçeğin Geçerlilik ve Güvenirlilik Çalışması

Aşağıdaki Tablo 2'de sporda güvenlik ölçeği açımlayıcı faktör analizi yapılmıştır. Açımlayıcı faktör analizi sonuçlarına ilişkin yorumlamalara geçilmeden önce Tablo 1'de KMO ve Barlett değerlerine bakılmıştır. Buna göre ölçeğe ait KMO değeri .847, Barlett's testi ise anlamlı çıkmıştır ($p=.000$). Bu sonuç bu ölçeğe ait veri setinin faktör analizi için uygun ($.847>0.50$) olduğunu göstermektedir (Eroğlu, 2009).

açıklanan varyansın daha fazla olması beklenir" (Büyüköztürk, 2007). Yapılan faktör analizi sonuçları ölçeğin geçerlilik düzeyinin yüksek olduğunu göstermektedir. Döndürme işlemi sonrası, ölçeğin birinci faktörünün beş (5) maddeden (12, 10, 13, 11, 20); ikinci faktörünün altı (6) maddeden (16, 15, 18, 14, 17, 19); üçüncü faktörünün beş (5) maddeden (5, 4, 8, 9, 6); dördüncü faktörünün dört (4) maddeden (1, 2, 3, 7) oluştuğu Tablo 2'de görülmektedir.

Tablo 2: Sporda Güvenlik Ölçeği Faktör Analizi Sonuçları

Madde	Döndürme Sonrası Yük Değeri			
	Faktör 1 AFA*	Faktör 2 AFA*	Faktör 3 AFA*	Faktör 4 AFA*
m12	,813			
m10	,788			
m13	,778			
m11	,777			
m20	,568			
m16		,735		
m15		,708		
m18		,678		
m14		,674		
m17		,665		
m19		,422		
m5			,807	
m4			,778	
m8			,686	
m9			,627	
m6			,522	
m1				,776
m2				,750
m3				,725
m7				,503
Varyans	15,738	14,995	14,364	12,477
Kümülatif Varyans	15,738	30,733	45,097	57,573

*AFA Açımlayıcı faktör analizi

Bu dört faktör araştırmacı tarafından sırasıyla “Alınan güvenlik tedbirlerinin yeterliliği algısı”, “Çıkan şiddet olaylarının güvenlik güçleri tarafından engellenebilme algısı”, “Stadyumlarda güvenlik sistemlerinin kullanılma algısı”, “Stadyumlara girişlerde kontrollerin yapılma algısı” olarak nitelendirilmiştir.

Ölçeğin güvenilirliğini belirlemeye yönelik yapılan Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı analiz işlemine göre, ölçeğin

tamamında Cronbach Alfa değeri .880 olarak hesaplanmıştır.

Ölçeğin birinci faktörüne ilişkin Cronbach Alfa değeri .84, ikinci faktörüne ilişkin Cronbach Alfa değeri .78, üçüncü faktörüne ilişkin Cronbach Alfa değeri .79, dördüncü faktörüne ilişkin Cronbach Alfa değeri .74 olarak hesaplanmıştır. Bu değerler ölçeğin oldukça güvenilir olduğunu göstermektedir (Kayış, 2009). Alfa katsayısı, ölçeğin tutarlılığının bir göstergesidir. Ölçek sonuçlarının alfa

katsayısı ne kadar yüksek olursa ölçeğin maddeleri arasındaki ilişkinin tutarlı ve ölçekdeki bütün maddelerin o ölçüde birlikte çalıştığı yorumu yapılır (Alpar, 2006).

Yukarıdaki bulgular doğrultusunda faktör değerleri 0,70-0,99 arasında olması yüksek düzeyde bir ilişkinin varlığı olarak tanımlanabildiğinden (Büyüköztürk, 2010), stadyumlarda alınan güvenlik önlemlerine ilişkin seyirci algılarını değerlendirmede geçerliliği olan güvenilir bir ölçme aracı olarak kullanılabilir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu çalışma sonucunda, stadyumlarda alınan güvenlik önlemlerine ilişkin seyirci algılarının belirlenmesi için 20 maddelik bir ölçek geliştirilmiştir. Bu araştırma sonucunda oluşturulan ölçeğinin yeterli güvenilirlik ve geçerlilik değerlerine sahip olduğu görülmüştür.

Ölçekten elde edilen verilerin KMO ve Barlett değerlerine bakılmıştır. Buna göre ölçeğe ait KMO değeri .847, Barlett's testi ise anlamlı çıkmıştır ($p=.000$). Bu sonuç bu ölçeğe ait veri setinin faktör analizi için uygun ($.847>0.50$) olduğunu göstermektedir.

Bu aşamadan sonra yapılan açımlayıcı faktör analizi sonucunda dört (4) faktör elde edilmiştir. İlk faktör ölçeğe ilişkin toplam varyansın % 15,74 'ünü, ikinci faktör % 15 'ini, üçüncü faktör % 14,36 'sını, dördüncü faktör % 12,48 'ini, açıklamaktadır. Ölçeğin faktör boyutlarının toplamı ise ölçeğin % 57,57 'sini açıklamaktadır. "Tek faktörlü ölçeklerde açıklanan varyansın % 30 ve daha fazla olması yeterli görülmektedir.

Çok faktörlü ölçeklerde ise açıklanan varyansın daha fazla olması beklenir" (Büyüköztürk, 2007). Yapılan faktör analizi sonuçları ölçeğin geçerlilik düzeyinin yüksek olduğunu göstermektedir. Döndürme işlemi sonrası, ölçeğin birinci faktörünün beş (5) maddeden (12, 10, 13, 11, 20); ikinci faktörünün altı (6) maddeden (16, 15, 18, 14, 17, 19); üçüncü faktörünün beş (5) maddeden (5, 4, 8, 9, 6); dördüncü faktörünün dört (4) maddeden (1, 2, 3, 7) oluştuğu Tablo 1'de görülmektedir.

Yapılan açımlayıcı faktör analizi sonuçları ölçeğin geçerlilik düzeyinin yüksek olduğunu göstermektedir. Ölçeğin güvenilirliğini belirlemeye yönelik yapılan Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı analiz işlemine göre, ölçeğin tamamında Cronbach Alfa değeri .880 olarak hesaplanmıştır. Bu değerler ölçeğin oldukça güvenilir olduğunu göstermektedir.

Sonuç olarak, yapılan geçerlilik ve güvenilirlik çalışma sonuçlarına bakılarak elde edilen ölçeğin stadyumdaki seyircilerle yapılacak güvenlik algısı çalışmalarında uygulanabileceği söylenebilir.

Büyük seyirci kitlesinin bulunduğu stadyumlarda güvenlik birimleri tarafından alınan güvenlik önlemlerinin yeterliliği dünyada olduğu gibi Türkiye'de önemlidir. Güvenliğin sağlanması için güvenlik birimlerine, seyircilere, sporculara, yöneticilere, hakemlere, medyaya büyük iş düşmektedir. Geliştirilen ölçeğin stadyumlarda alınan güvenlik önlemlerine yönelik olarak elde edilen verilerin bu alanda hizmet veren birimlere fayda sağlayacağı beklenmektedir.

KAYNAKLAR

1. Abalasei, B., Cojocariu, A. "The Social Representation of Violence of Sports Events Spectators" *Revista De Cercetare Si Interventie Sociala*; Dec, 2012, 39 p17-p38, 22p.
2. Arıkan, Y ve Çelik, O., *Futboldan Şiddet ve Polis*, Polis Bilimleri Dergisi Cilt:9(1-4), s.109-132, 2007 [In Turkish]
3. Avcı T. ve Merih K., *Futbol Yönetimi, Literatür yayıncılık*, s.551, İstanbul, 2008 [In Turkish]
4. Basım, N.H. ve Arğan, M., *Spor Yönetimi*, Detay Yayıncılık, s.5, Ankara, 2009 [In Turkish]
5. Büyüköztürk, Ş., *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı* (8.Baskı), Pegem A Yayıncılık, s.125, Ankara, 2007 [In Turkish]
6. Büyüköztürk, Ş ve Ark., *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (7.Baskı), Pegem A Yayıncılık, s.110, Ankara, 2010 [In Turkish]
7. Demirel G., *Emniyet Mensuplarına Göre Futbol Seyircisini Saldırganlık Ve Şiddete Yönlendiren Futbol Etkenlerinin Araştırılması*, Balıkesir Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, s.69, Balıkesir, 2013 [In Turkish]
8. Donuk, B., "Spor Yöneticiliği ve İstihdam Alanları", Ötügen Yayıncılık, s.17, İstanbul, 2005 [In Turkish]
9. Dursun, Y., "Şiddetin İzini Sürmek: Şiddet nedir?" *Ankara Üniversitesi Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi*, Güz, sayı:12, s.1-18, 2011 [In Turkish]
10. Eroğlu, A., *Faktör Analizi* (Editör Şeref Kalaycı), SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri (4. Baskı), Asil Yayın Dağıtım, s.327, Ankara, 2009 [In Turkish]
11. Güler, Y.E., *Ergen Futbolcular Da Şiddet Eğilimi İle Sosyal Destek Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*, Dumlupınar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, s. 65-71, Kütahya, 2014 [In Turkish]
12. Gür, B., *Evrinsel bir sorun:Sporda Şiddet*, Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, s.3-10, Ankara, 2016 [In Turkish]
13. http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&ar_ama=kelime&guid=TDK.GTS.547322b1814227.57700422), Türk Dil Kurumu (TDK). Erişim 24.11.2014, (2014) [In Turkish]
14. <http://www.tff.org.tr> Türkiye Futbol Federasyonu (TFF), *Stadyum ve Güvenlik Talimatı*, Erişim.16.08.2013, (2009). [In Turkish]
15. Karasar, N., *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (15. Baskı), Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 2006 [In Turkish]
16. Kayış, A., *Güvenirlilik Analizi* (Editör Şeref Kalaycı), SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri (4. Baskı), Asil Yayın Dağıtım, s.405, Ankara, 2009 [In Turkish]
17. Kerr, J.H. and Kock, H., *Aggression, Violence and The Death Of A Dutch Soccer Holigan: A Reversal Theory Explanenation, Aggressive Behavior*, 28, ss.1-10, 2002
18. Konter, E., *Sporda Karşılaşma Psikolojisi*, Nobel Yayın Dağıtım, s.16, Ankara, 2006 [In Turkish]
19. Lance, Larry M. Ross, Charlynn E. *Views of violence in American sports: a study of college students*. *College Student Journal*; June 2000, Vol. 34 Issue 2, p191-199, 9p
20. Özen, Ü. ve ark. "Üniversite Öğrencilerinin Sporda Şiddet Ve Saldırganlık Algıları" *Gümüşhane Üniversitesi, Sosyal Bilimler Elektronik Dergisi*, oca2013, Vol. 4 Issue 7, p323-342. 20p. [In Turkish]
21. Palmiotto, M. J., Vejnović, D., Lalić V. *Policing, "Football Violence And Ethnic Hatred In Bosnia And Herzegovina"*, s.12, 2012
22. Spaaij R., *Sports crowd violence: An interdisciplinary synthesis*, *Aggression and Violent Behavior* Volume 19, Issue 2, March–April 2014, Pages 146–155, Elsevier, 2014
23. Şahin, H.M., *Sporda Şiddet ve Saldırganlık*, Nobel Dağıtım, s.50-52, Ankara, 2003 [In Turkish]
24. Türksöy A., *Futbolda Liderlik ve Antrenörlük*, Nobel Dağıtım ve Yayıncılık, s.110, Ankara, 2012 [In Turkish]
25. Yetim, A.A., *Sosyoloji ve Spor*, Berikan Yayınevi, s.164, Ankara, 2011 [In Turkish]

SPORDA GÜVENLİK ÖLÇEĞİ

Sayın katılımcı; Bu ölçek, " Stadyumlarda Özel ve Kamu Güvenlik Birimleri Tarafından Alınan Saha İçi ve Dışı Güvenlik Önlemlerinin Seyirci Yaklaşımı Açısından Analiz Edilmesi " konulu yüksek lisans tezine veri toplamak amacıyla düzenlenmiştir. Araştırma ile stadyumlarda alınan güvenlik tedbirlerinin yeterliliği incelenecektir. Araştırma bilimsel bir nitelik taşıdığından derlenen kişi ve aile bilgileri gizli tutulacaktır. Lütfen soruları tam olarak okuduktan sonra kendinize en uygun olan ifadenin karşısına (X) işaret koyunuz. Anketi doldurmanız tahminen 5 dakikanızı alacaktır. Vereceğiniz cevapların, samimi duygularınızı yansıtıyor olması, araştırmanın güvenliği açısından önem arz etmektedir. Katkılarınızdan dolayı teşekkür ederim.

A. KİŞİSEL BİLGİLER

1. Cinsiyetiniz.

Erkek Bayan

2. Medeni haliniz.

Bekâr Evli

3. Yaşınız.

18-25 26-33 34-41 42-49 50 ve üstü

4. Eğitim durumunuz.

İlköğretim Lise Ön lisans Lisans Lisansüstü

5. Ne kadar sıklıkla spor müsabakalarına gidersiniz?

Hiç Her hafta İki haftada 1 kez Ayda 1-2 kez Yılda 1-2 kez

6. Futbol seyircisi olarak seyirciliğinizi nasıl tanımlarsınız?

Çok iyi İyi Orta Kötü Çok kötü

7. Stadyumlara maç izlemeye kimlerle birlikte gidersiniz?

Tek başıma Arkadaşlarımla Eşimle Kız arkadaşım Çocuklarımla

8. Sizce stadyumlarda yaşanan şiddetin sorumlusu kimdir?

Sporcular Taraftarlar Yöneticiler Güvenlik Güçleri Holiganlar Medya

		1	2	3	4	5
S. NU.	B. STADYUMLARDA ALINAN GÜVENLİK ÖNLEMLERİ İFADELERİ (1 Kesinlikle Katılıyorum.....5 Kesinlikle Katılmıyorum)	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
1	Stadyuma ilk yaklaşılacak noktada arama ve yapılabilecek güvenlik bariyeri bulunmaktadır.					
2	Stadyum giriş kapılarında kontrollü giriş yapılabilmesi için kontrollü geçiş turnikeleri bulunmaktadır.					
3	Stadyumlara girişlerde üst araması yapılmaktadır.					
4	Stadyumlara girişlerde kimlik kontrolü yapılmaktadır.					
5	Stadyum girişlerinde aramalar detektörlerle yapılmaktadır.					
6	Stadyumlara yasaklı maddeler (her türlü delici kesici yanıcı yakıcı madeni tehlikeli maddeler ile alkollü içecek vb.) sokulmamaktadır.					
7	Stadyum giriş çıkışları güvenlik güçlerince kontrol altına alınmaktadır.					
8	Stadyum girişleri güvenlik kameralarıyla izlenmektedir.					
9	Taraftar tribünleri güvenlik kameralarıyla izlenmektedir.					
10	Stadyumlarda Özel güvenlik görevlilerin almış olduğu güvenlik tedbirleri yeterlidir.					
11	Stadyumlarda Polis ve Jandarmanın almış olduğu güvenlik tedbirleri yeterlidir.					
12	Stadyumlarda özel güvenlik görevlilerinin sayısı yeterlidir.					
13	Stadyumlarda Polis veya Jandarma sayısı yeterlidir.					
14	Maç izlerken özel güvenlik görevlilerinin olması bana güven veriyor.					
15	Maç izlerken Polis veya Jandarmanın olması bana güven veriyor.					
16	Maç esnasında güvenlik görevlilerinin olması şiddet olaylarının engellenmesinde etkilidir.					
17	Suç olduğu tespit edilen seyirci davranışlarına güvenlik güçleri müdahale etmektedir.					
18	Olay çıkaran ve olaylara karışan kişilerin müsabaka alanı dışına çıkarılmaktadır.					
19	Alınan güvenlik önlemleri müsabakalara gitmememde etkilidir.					
20	Stadyumlarda güvenli bir ortamda maç izleyebiliyorum.					